

**TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN**

**MALİYE BAKANLIĞI'NIN
2008 YILI BÜTÇE KANUN TASARISI ÜZERİNDE
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI
KONUŞMANIN ÖZETİ**

➤ **Vatandaşa, ödediği vergilerin kamu hizmetleri itibarıyla hangilerine dağıtılmasını, verilmesini isteyeceğini soralım**

Bütçeler Parlamentonun hükûmete harcama konusunda verdiği bir yetkidir, gelirlerin toplanması konusunda da verdiği bir izindir. Bütçe kanununun çıkmasıyla birlikte hükûmetler bütçe gelirlerini toplama iznine sahip olurlar, toplama yetkisine sahip olurlar. Bu çok önemli bir yetkidir. Ancak, çağdaş demokrasilerde demokrasilerin birtakım sıkıntıları var, birtakım problemleri var. Demokrasilerin klasik kurumları, parlamentolar, siyasi partiler en köklü demokrasilerde dahi halkın tercihlerini yansıtmaktan uzaklaşabiliyorlar.

Hükûmetler bütçe yasasıyla vergileri toplarlar. Ama, halkın bu vergilerin kullanımı konusunda iradesi, görüşü nedir, bunu alma ihtiyacını hükûmetler hissetmezler. Sadece bizim hükûmetler için söylemiyorum, diğerleri için de. Önerim şudur: Toplanan vergilerin örneğin yüzde 1'inin hangi kamu hizmetleri arasında dağıtılacağı konusunda vatandaşın eğilimini alalım. Bu, gelir ve kurumlar vergileri için olabilir. Gelir ve kurumlar vergilerinin yüzde 1'inin belirli kamu hizmetleri itibarıyla hangilerine dağıtılmasını, verilmesini isteyeceğini vatandaşa soralım. Böyle bir anket olsun Maliye Bakanlığının gelir idaresinin elinde. Bu, şunu sağlayacaktır: Hükûmetler vatandaşın tercihini görecekler. Yüzde 1 çok önemli bir rakam değildir. Yüzde 1 olur, yarım olur, önemli değil. Önemli olan vatandaşın tercihini görmektir. Vatandaş ödediği verginin hangi kamu hizmetine gitmesi gerektiği konusunda görüşünü beyan edecektir. En azından, hükûmetler, vatandaşın bu tercihi karşısında vatandaşın tercihlerini etkilemek, değiştirmek için çaba sarf edecektir. Böylece, vatandaş ödediği verginin nerelere gittiği konusunda hesap sorabilir bir hâle gelir.

➤ **2008 yılında bütçe gelirlerinde düşüş var**

2008 yılı bütçesinde 2007 yılına kıyasla merkezî yönetim bütçe gelirlerinde milli gelire oran olarak 0,6 puanlık bir düşüş vardır. Bunun rakamsal tutarı 4,2 milyar YTL'dir. 2007'de 29,1 olan oran 28,5'e düşmektedir. 2008 bütçesiyle ulaşılabilecek olan vergi gelirleri seviyesi hâlen 2005 yılı düzeyinin altındadır.

➤ **Vergi oranı indirimleri kötü bir şey değildir, ama önlem almazsanız azalışla sonuçlanır**

Hükûmet zaman zaman kurumlar vergisi oranında indirim yaptı, katma değer vergisi oranında indirimler yaptı. Tabii ki, bu indirimler bütçeye vergi gelirlerinde azalış olarak yansır. Bütün indirimlerde eğer ilave önlem almazsanız indirimin vereceği sonuç vergi gelirlerinde azalıştır. Hiç kimse zannetmesin ki oranları düşürdük vergi hasılatı artacak. Kurumlar vergisi oranını yüzde 20'den 10'a indirin kurumlar vergisi hasılatı daha

da düşecektir. Oran indiriminin vergi gelirlerinde artışla sonuçlanacağını düşünmemek gerekir. Oran indirimleri kötü bir şey değildir, ama önlem almazsanız azalışla sonuçlanır.

Kurumlar vergisi hasılatından örnek vereceğim: 2005 yılında kurumlar vergisi hasılatının milli gelire oranı yüzde 2,5'tir, 2006'da 1,9'a düşer. 2007, 2008'in beklenen seviyeleri de yüzde 2'dir. Oran indiriminin hemen ardından kurumlar vergisi hasılatında düşüş olmuştur.

Dahilde alınan katma değer vergisinde de çok ciddi bir durum söz konusu. Katma değer vergisi hasılatında ciddi düşüşler vardır. 2004 yılının yüzde 3,1'lik seviyesi 2007'de 2,6'a düşmüş, 2008'de yüzde 2,5 bekleniyor.

➤ **Yap-işlet-devret santrallerinin kamuyu zarara uğratması nedeniyle dava açılması gerekiyordu, bu dava açıldı mı**

Türkiye'de yap-işlet-devret santralleri nedeniyle, kamunun, 2,1 milyar dolar tutarında zarara uğradığı yönünde bir Sayıştay raporu var. Bu Sayıştay raporunu, geçen yasama döneminde, Plan ve Bütçe Komisyonunda bir oturumda görüşmüştük. Aynı konuda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Devlet Denetleme Kurulunun da raporları var, zarar olduğu yönünde. Doğal olarak, bu zararın tazmini için dava açılması gerekiyordu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına sorduğum soru, dava açıldı mı? idi. Sayın Bakan da "Biz, Maliye Bakanlığına yazdık dava açılmasını bekliyoruz." o konudaki durum nedir?

Yine bu yap-işlet-devret santrallerinde, Sayıştay raporunda yer alan bir diğer iddia şudur, esasen, birinci tespitin doğal sonucudur bu, maliyetlerin oldukça fazla yükseltilmiş olması nedeniyle bir vergi ziyayı iddiası da vardır ve o zaman, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler sırasında, zaman aşımı süresi de dikkate alınarak bu vergi ziyayı iddiasının Maliye Bakanlığınca incelenmesi gerektiğini söylemiştik. İnceleme yapıldı mı?

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.